

Debat stikstofproblematiek

Position Paper IPO

10 maart spreekt de Tweede Kamer over de stikstofproblematiek. Vanuit de provincies geven wij u graag enkele punten mee.

Samenhangende aanpak opgaven landelijk gebied noodzakelijk

Teveel stikstof is een hardnekkig probleem dat diep ingrijpt op onze natuurlijke omgeving. De ongemakkelijke boodschap is dat het stikstofprobleem niet wordt opgelost met de huidige wetgeving en de huidige maatregelen. De natuur staat er niet goed voor, agrariërs verkeren al lange tijd in grote onzekerheid en omgevingsvergunningen lopen vertraging op. Natuurherstel is noodzakelijk om vergunningverlening weer mogelijk te maken. Tegelijkertijd zijn ook het tegengaan van klimaatverandering, het oplossen van het woningtekort en de zorg voor een gezonde waterkwaliteit opgaven die op korte termijn opgepakt moeten worden. Het samenstel van deze problemen zorgt ervoor dat verandering in het landelijke gebied onvermijdelijk is. Problemen zullen in samenhang moeten worden aangepakt. Provincies kunnen daarbij een belangrijke rol vervullen. Wij zijn dé gebiedsregisseur bij uitstek. Daarvoor hebben we speelruimte en voldoende instrumenten en middelen nodig.

De opgaven zijn complex, en kunnen alleen worden opgepakt met een goede samenwerking tussen Rijk en decentrale overheden. Provincies en partners werken hard aan natuurherstel, onder meer in het Programma Natuur. Maar voor echt herstel van natuur is het noodzakelijk dat deze maatregelen samen gaan met een verlaging van stikstofemissies. Een goed samenspel tussen generieke maatregelen en gebiedsmaatregelen is daarbij noodzakelijk. Het bieden van een duurzaam toekomstperspectief voor de landbouw is daarbij belangrijk. In [het stikstofplan van de provincies](#) hebben wij de provinciale aanpak verder uitgewerkt.

Gebiedsgerichte aanpak vraagt flexibiliteit en integraal werken

Per gebied verschillen de problemen, en daardoor ook de oplossingen. Om de stikstofbelasting in Natura 2000 gebieden in Zuid-Holland en Noord-Holland terug te dringen zijn lokale maatregelen gericht op vermindering

van stikstofuitstoot vanuit landbouw niet effectief. Verduurzaming van het Haven Industrieel Complex in de Rijnmond daarentegen biedt oplossingen voor zowel de CO2-reductie als ook de vermindering van de stikstofuitstoot. Ieder gebied vraagt dus een specifieke aanpak, met daarbij ondersteunende maatregelen en instrumenten.

Middelen moeten ontschot worden en er is behoefte aan meer flexibele regelingen die beter aansluiten op de integrale opgaven in het landelijke gebied. De middelen moeten binnen de gebiedsgerichte aanpak breed inzetbaar zijn, dus niet alleen voor maatregelen in de agrarische sector, maar ook voor havens en industrie. Zo kunnen doelen van natuurverbetering, stikstofreductie, de Kaderrichtlijn Water en klimaatbeleid in samenhang worden opgepakt.

- *Middelen moeten ontschot worden en er is behoefte aan meer flexibele regelingen die beter aansluiten op de integrale opgaven in het (landelijke) gebied*

Ook generieke onontkoombare maatregelen zijn noodzakelijk

Uit inhoudelijke analyses blijkt dat de benodigde stikstofreductie per Natura 2000 gebied niet alleen via gebiedsgerichte bronmaatregelen is te realiseren, maar ook een aanscherping vraagt van generiek beleid. De focus ligt nu te eenzijdig op gebiedsgerichte maatregelen daarin met name op aankoop van bedrijven / piekbelasters. Een aantal maatregelen is effectiever te regelen via landelijk beleid. Zo is in de kamerbrief van 25 februari 2022 over het Addendum 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn en derogatie aangegeven dat een wetstraject wordt gestart om te komen tot een volledig grondgebonden melk- en rundveehouderij binnen 10 jaar. De generieke aanpak is nu nog vaak te vrijblijvend.

Ook andere bronnen vereisen landelijke aansturing. In de kustprovincies Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Holland komt met het doorzetten van de verwachte verduurzaming in 2030 nog steeds circa 60% van de plaatselijke depositie uit bronnen als buitenland, scheepvaart en overige sectoren. Ook in overige grensprovincies zoals Drenthe, Overijssel, Gelderland en Limburg is een groot deel van de depositie afkomstig uit het buitenland. Deze depositiebronnen zijn niet in de provincie zelf met maatregelen terug te dringen. Dit vraagt een generieke aanpak van deze bronnen.

- *Een generiek landelijk pakket aan maatregelen voor alle sectoren voor het verminderen van de stikstofdeken is ene absolute randvoorwaarde voor het slagen van de gebiedsgerichte aanpak*
- *Ook de landelijke maatregelen moeten 'onontkoombaar' zijn en juridisch geborgd*
- *Per sector moet in beeld worden gebracht of verdere aanscherping en onontkoombaar maken van het generieke beleid mogelijk is.*
 - *Werk voor de landbouw de aangekondigde stappen in de kamerbrief van 25 februari over het Addendum 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn en derogatie snel verder uit.*
 - *Geef aan of voor verkeer en industrie verdere aanscherping van normen nog nodig is, in samenhang met klimaatakkoord en schone lucht akkoord.*
 - *Maak duidelijke doelafspraken met Vlaanderen, Nordrhein Westfalen en Niedersachsen en waar nodig ook met Frankrijk en het VK om depositie vanuit buitenland fors te reduceren.*

Toestemmingsverlening vraagt kortetermijnmaatregelen

Zowel voor de houdbaarheid van toestemmingsverlening als de voortgang van de legalisering van de meldingen zijn kortetermijnmaatregelen nodig omdat de voortgang van de huidige bronmaatregelen achterblijft. Voor het creëren van economische ontwikkelingsperspectieven binnen de juridische kaders is het wenselijk dat de stikstofbanken worden gevuld met extra landelijke bronmaatregelen.

- *Neem op korte termijn extra landelijke bronmaatregelen en intensiveer het huidige pakket om stikstofbanken te vullen*

Duurzaam perspectief voor de landbouw. Niet alles kan overal, maar wat kan wel en waar?

Perspectief voor de landbouw is een belangrijke randvoorwaarde om deze integrale aanpak te laten slagen. Hiervoor is nodig dat op basis van gezamenlijk uit te werken landelijke kaders helder wordt welk type bedrijvigheid waar perspectief heeft. Rijk en provincies zullen hier vanuit hun eigen onderscheiden verantwoordelijkheden naar handelen.

Het is belangrijk dat wij agrariërs helderheid bieden wat er wel kan per gebied. Hoe eerder hoe beter, want zij staan zelf voor keuzes die soms betrekking hebben op tientallen jaren. Een helder toekomstperspectief is nodig om lock-ins te voorkomen.

Voor het bieden van dit toekomstperspectief moet een brede instrumentkoffer beschikbaar zijn waarmee dit lange termijnperspectief wordt ondersteund. Een duidelijk perspectief voor de landbouw betreft niet alleen de primaire sector, maar de gehele keten. Deze ketenaanpak vraagt landelijk beleid.

- *Werk samen met provincies aan een duidelijk perspectief voor de landbouw*

Versnelde inzet middelen wenselijk

Provincies hebben veel ervaring met het aankopen en verplaatsen van agrarische bedrijven. Daarvan hebben we geleerd dat het aankopen van bedrijven een lang proces is. Het is belangrijk dat we de kansen kunnen pakken die zich voordoen. In dit kader is ook de uitvoering van de motie Bisschop van belang die het fiscaal aantrekkelijker maakt voor boeren om te verkopen (waarderen tegen onteigeningswaarde).

We willen de middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld snel kunnen inzetten en dat achteraf verantwoorden in plaats van vooraf. Om middelen effectief en efficiënt in te zetten, en opgaven voor natuur, stikstof, water en klimaat in samenhang op te kunnen pakken, is ruimte voor maatwerk nodig.

Snelle actie is noodzakelijk. We roepen daarom het rijk op om middelen nu al beschikbaar te stellen voor maatregelen waarvan je weet dat die sowieso goed zijn. Dus niet wachten tot na juli volgend jaar wanneer provincies de gebiedsplannen inleveren en wanneer NPLG gereed is.

- *Haal de middelen uit het Coalitieakkoord naar voren zodat snel actie kan worden ondernomen*
- *Geef provincies ruimte voor maatwerk om middelen effectief en efficiënt in te kunnen zetten en opgaven voor natuur, stikstof, water en klimaat in samenhang op te kunnen pakken.*